

De la ràdio galena al ciberespai

Enguany fa cent anys de la concessió de la primera patent comercial per a una emissora de ràdio. Però lluny d'estancar-se, la ràdio també és present en el nou paradigma comunicatiu que és Internet. Renovar-se o morir.

"Adreça: dos punts, hac, te, te, pe, dos punts, doble barra, doble ve, doble ve, doble ve, punt, partal, punt, com, barra, cunf". Aquesta estranya combinació de mots forma part d'una falca de publicitat que passa una emissora de ràdio del Principat. La cosa més segura és que soni a música celestial per a la majoria d'oïdors: Internet, malgrat la seva popularitat, és encara

permet d'escoltar espais ja emesos, que l'emissora ha emmagatzemat digitalment. També hi ha la possibilitat de seguir les emissions el mateix moment que s'emeten per les ones. I, cosa que potser és més interessant: es poden sentir onsevulla que hom sigui. Només cal un ordinador, amb targeta de so, i una connexió a Internet. En aquest cas, les ràdios catalanes a Internet poden compensar l'absència d'emis-

ca i COM Ràdio, ho fan possible –i sense l'esvaïment de senyal que afecta les ones curtes (les altres webs de ràdios en català, com la de la Ràdio Televisió Valenciana, de moment no permeten d'escoltar programes; es limiten a informar de diverses qüestions, entre les quals es destaca la programació diària).

També, com és lògic, a la xarxa es poden "sintonitzar" emissores en altres idiomes. Podem esmentar la BBC (en anglès *of course*), France Info (informació en francès durant les vint-i-quatre hores), i Onda Cero i Cadena 100 (en espanyol).

A través de la xarxa Internet es pot sentir ràdio en català tothora des de l'altra punta del món.

La ràdio arriba abans. La ràdio va néixer uns trenta anys abans que la televisió, un dels grans invents del segle. Amb l'esplet del mitjà televisiu, les emissions radiofòniques varen haver de buscar noves estratègies. Calia sobreviure a la dictadura de les 625 línies. Ho van aconseguir. Les emissions en estèreo per FM, les radiofórmules, la participació telefònica dels oïdors..., van servir a la ràdio no solament per a no desaparèixer –cosa que alguns profetes mediàtics vaticinaven–, sinó per a augmentar el nombre d'emissores. I ara Internet. Després de tanta obstinació, és possible d'interpretar Francesc Pujols dient: la ràdio rebrotarà sempre malgrat els esforços dels seus il·lustrats enterradors.

Però és que no hi ha webs de televisió a la xarxa mundial? I tant que sí. Centenars. Però hi ha, de moment, un problema tècnic que fa que no tinguin les possibilitats de les webs de ràdio. La qüestió és

minoritària. Però cal estar al dia. I el dia és la *World Wide Web* (WEB). En canvi, per als internautes que la senten, la rara combinació de paraules no és cap jeroglífic. Per als iniciats, només és l'adreça d'una web, la de COM Ràdio. Una més dels milions que n'hi ha a la teranyina digital d'abast mundial que és Internet.

Però les webs d'emissores de ràdio ofereixen unes possibilitats que les fan diferents, atractives. L'opció "ràdio a la carta", fa fortuna. Gràcies al sistema Real Audio, la web

sors d'abast internacional en català (feta l'excepció de les emissions per Europa via satèl·lit de Catalunya Ràdio i els quinze minuts diaris en català de Radio Exterior de Espanya, que emet en ona curta). Això vol dir que al continent americà o a l'africà, no és possible de sentir cap ràdio "tradicional" en català de forma contínua.

En canvi, a través d'Internet es pot sentir ràdio en català tothora des de l'altra punta del món. Les webs de Catalunya Ràdio, Catalunya Informació, Catalunya Músi-

que la xarxa telefònica no té prou capacitat. S'ha de dir que la quantitat d'informació codificada d'un segon de televisió és enorme; pel cap baix, unes tres-centes vegades superior a la de la ràdio. Així, doncs, per a transmetre televisió de qualitat en temps real caldrà esperar que arribin les superautopistes de la informació –la xarxa telefònica actual no passa de ser un camí de carro ple de rocs.

D'una altra banda –i com a justa correspondència–, les ràdios han incorporat programes sobre Internet a les seves emissions. L'espai setmanal *L'internauta*, de Catalunya Ràdio, ha estat el primer, i de llarg (setembre de 1995). El veterà, no pas vell, Jordi Vendrell torna a dirigir un programa. Aquest cop sense batuta. Però amb el valuós acompanyament d'en Vicent Patal, que és un dels principals difusors d'Internet als Països Catalans. Junts –i amb els convidats de torn– fan una repassada de les novetats que es produeixen al ciberespai. I això no resulta fàcil. A Internet el que avui és nou, demà ja serà una antigalla. Però *L'internauta* no és solament un programa de ràdio (així ho diu la web del programa que hi ha a Vilaweb, l'anomenat barri català de la xarxa), també hi ha una llista de correu electrònic "internàutica". La llista ja té uns dos-cents apuntats i una mitjana de vint missatges diaris.

Un altre "xat", si us plau. El *xats*, també anomenats IRC, no se serveixen pas a les tavernes ni als restaurants (ni tan sols als cafès d'Internet). Els internautes en gaudeixen directament gràcies als servidors d'Internet connectats a dues xarxes mundials especialitzades (Efnet i Undernet). Però que és un *xat*? La paraula és una adaptació del mot anglès *chat* (xerrada). I això és el que es fa en un *xat*: fer petar la xerrada –en temps real– amb uns altres internautes. Només fa falta un programa d'IRC i teclejar al més ràpidament possible.

Algunes de les ràdios abans esmentades, en col·laboració amb Vilaweb, han muntat les pròpies tertúlies virtuals un cop la setmana. Durant el programa *L'internauta*

Algunes adreces d'interès

—Catalunya Ràdio:
<http://www.catradio.es>

—COM Ràdio: <http://www.patal.com/cuni/>

—Vilaweb: <http://vilaweb.com>

—RTVV: <http://www.rtvv.es>

—Ethnic Public Radio:
<http://www.sustance.com/catalan/>

Per a agafar programes de IRC:

<http://www.tucows.com>

(el dissabte, d'onze a dotze de la nit), hi ha un canal de *xat* amb el mateix nom obert a Undernet. A més, l'internauta Vendrell cada dimarts la fa petar a les vuit del vespre, a la tertúlia que s'ha muntat a l'Auditori de Vilaweb.

Per una altra banda, a la tertúlia de COM Ràdio els *xatistes* poden parlar virtualment amb un convidat. Cada dimecres un equip de l'emissora es desplaça al domicili de l'entrevistat, on es connecta un ordinador portàtil a la xarxa. Durant una hora, el convidat –amb l'ajut tècnic de la moderadora Cristina Ribas– respon les preguntes més diverses. L'endemà la conversa es pot llegir sencera a la pàgina de l'Auditori de Vilaweb. I també en surt un resum el divendres a les pàgines salmó de *La Vanguardia*. Finalment, al programa *Els matins amb Josep Cuní*, cada dijous es fa un resum del *xat* –amb la valoració del convidat inclosa–. Ja han passat pel *xat*, entre alguns altres, Pasqual Maragall, Quim Monzó, Raimon... Cal dir que per a molts dels convidats l'experiència resulta un autèntic viatge iniciàtic al ciberespai.

Als *xats* de COM Ràdio les intervencions arriben de tot arreu. Les diferències d'horari no són cap obstacle. Només cal veure com un

tal "Jovinas" (nom de guerra a la xarxa de Joseph Vinas) s'hi connecta puntualment cada dijous el matí –per a ell, és clar– des de Melbourne (Austràlia). Joseph Vinas és el coordinador del programa de ràdio en català que emet l'*Ethnic Public Radio* de Melbourne, una hora la setmana. Per als membres de la colònia catalana a Austràlia, Internet és una eina valuosa per a mantenir-se informats del que passa a casa nostra.

Internet permet, fins i tot, escoltar programes de ràdio ja emesos. Algunes webs, com la de Ràdio Televisió Valenciana, de moment es limiten a informar de diverses qüestions.

Resulta evident, doncs, que gràcies a la xarxa Internet s'ha creat un nou concepte de comunicació en general, i de ràdio en particular (als Estats Units ja s'han creat emissores que només emeten per Internet). El ciberespai és un dels pilars bàsics de l'edifici virtual que la nova cultura del bit va construït ràpidament. I dintre d'aquest edifici peculiar, tothom hi té cabuda. La ràdio centenària ens ho demostra.

Miquel Darnés